

Szakmai nap a mátrai IUFRO fenyvesben

A fiatal, de talán még a középkorú erdész kollégáknak sem feltétlen ismerős, hogy alig több mint 40 éve — ami nem egy tölgy, de még a lucfenyő életében sem túl hosszú idő — erdész elődeink az iparszerű erdőgazdálkodás megteremtését kapták feladatul.

A kísérleti telep a telepítés után néhány évvel, 1991-ben

1971-ben születtek a hazai faellátást segítő ún. „célprogramok”, így a fenyő célprogram is. Az indítás nem volt előzmény nélküli. A „fejlett világ” – értve ez alatt az akkori szocialista és „nyugati” tábor is – önellátásra törekedett a faanyag-ellátás terén. Ennek része volt az 1964-ben indított lucfenyő származási kísérlet.

Egybehangzó vélemények szerint (és erről rangos külföldi erdészdelegációknak – az Egyesült Államoktól Kínáig – a projekt vendégkönyvébe írt bejegyzései tanúskodnak) a legprecízebb kivitelezés a nyírjési kísérleti területen történt. Köszönhetően az ERTI akkor még működő Észak-magyarországi Kísérleti Igazgatóságán tevékenykedő *Ujvári Ferencnek* és feleségének *Ujváriné dr. Jármái Évának*. Rajtuk kívül az EGERERDŐ Zrt. jogelődjénél, a Mátrai EFAG-nál dolgozó kollégáknak, *Varga Béla* erdőművelési osztályvezetőnek, Reményfy Lászlóné osztályvezető-helyettesnek, valamint kiemelten *dr. Szőnyi Lászlónak*, az ERTI tudományos osztályvezetőjének.

Az első mérések

A telepítés érdekességeként meg kell említeni, hogy az ültetési hálózat 2 x 2 m volt (2500 db/ha). A szakma akkori aggódása ellenére a darabszám elégségesnek bizonyult. Ma az erdő egészségesebb és sűrűbb, mint a megszokott, mivel erdőnevelési beavatkozás itt alig történt. Az összkép azt a benyomást kelti, hogy lucfenyveseink pusztulásában a klímaváltozás mellett az erdészeti beavatkozások szerepe nem elhanyagolható!

A kísérleti területen egy 2007-es szél-döntés okozott kalamitást. A kár felszámolása megtörtént, de a gyakorló erdész-kollégákban felvetődött a fenyves további sorsának a gondolata. A fafajmegválasztás lehetőségét erősen korlátozza, hogy a terület az időközben megalakult Mátrai Tájvédelmi Körzet része lett.

A probléma megvitatására az EGERERDŐ Zrt. széles körű egyeztetést kezdeményezett. A 2014. március 20-án rendezett szakmai találkozón az ERTI (*Manninger Miklós, Csóka György, Nagy László, Hirka Anikó, Koltay András*), az erdészeti és a természetvédelmi főhatóság (*Wisnóvszki Károly, Ugron Ákos*), a Bükk Nemzeti Park (*Dudás György, Frank Tamás, Urbán László*), az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola (*Pénzesné Könyv Erika*), a Nyugat-magyarországi Egyetem képviselői (*Lakatos Ferenc*), a Heves megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságának vezetője (*Szabó Szilárd*), a kivitelezésben részt vállalók (*Ujváriné Jármái Éva, Varga Béla, Reményfy Lászlóné*) és a jelenlegi és a kivitelezéskori házigazdák (*Dobre-Kecsmár Csaba, Urbán Pál, Schmotzer András, Ivády István, Tóth László, Grédics Szilárd, Dudás Béla, Nagy Zsolt, Somay Gergely, Nagy András, Lovász Ágnes, Reményfy Rita, Garamszegi István*) voltak jelen.

A megbeszélés Dobre-Kecsmár Csaba vezérigazgató köszöntőjével a Mátrai Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskolánál kezdődött. Ezt követően terepi bejárást tartottunk, amelyen Ujváriné dr. Jármái Éva ismertette a kísérletet. Értékes információkkal bővítette ismereteinket dr. Csóka György, dr. Manninger Miklós és dr. Lakatos Ferenc.

Délután a látottak értékelése következett. Bevezetőként Ujváriné dr. Jármái Éva és Garamszegi István idézte fel a „hőskorszakot” a kísérleti terület ültetésének képeivel. Ezt követően a terület jelenlegi felelőse, Nagy László ismertette azt a kezdetekben még nem is becsülhető tudományos (elsősorban genetikai és klimatológiai) jelentőséget, amelyet a projekt képvisel.

Az erdészeti és a természetvédelmi hatóság támogatásáról biztosította a gazdálkodót, hogy amennyiben a száradás tovább folytatódik, az engedélyezési eljárásokban gyorsított ügyintézkést végez. Ez azért is fontos a gazdálkodó számára, mert a fenyves faanyaga a gyenge, sok helyen glejes, sekély talajon letermelt „rontott erdő”-vel ellentétben kiemelkedően magas anyagi értéket képvisel.

A hatóságok támogatják a terület természetes felújításának elvét, a termőhelyi különbségekhez igazodó őshonos, elegyes, többkorú erdő kialakítását. A természetes fenyő újulatot tűrik.

Lemaradó finn lucfenyő a kárpáti lucok ölelésében

Az esemény lezárásaként Dudás Béla erdészvezető foglalta össze az egybehangzó véleményeket:

– A kísérlet a lehető legtovább fenn tartandó, lehetőséget adva a további kutatásoknak és az eddigi eredmények megőrzésének.

A széldöntéssel érintett terület

- Fontos a kísérleti területen és szomszédságában található lucos állományok egészségi állapotának folyamatos ellenőrzése, a szűkárósított faanyag gyors eltávolítása.
- A területet az erdészet újra bekeríti a további vadkár megelőzése érdekében.

A széldöntés szélén megjelenő természetes újulat

- A hatóságok és a NAIK ERTI képviselői ígéretet tettek a kísérlet fenntartását elősegítő források feltartására.
- Amennyiben a lucfenyő pusztulás valamelyik parcellában meghaladja a 30%-ot, a rendkívüli fakitermelésben és erdőfelújításban a hatóságok gyors döntést hoz-

nak, a faanyag értékének megőrzésére.

A szakmai nap komoly tanulsága, hogy őszinte párbeszéd alapján az egyébként eltérő véleményeket is össze lehet hangolni.

Reményfy Rita,
Garamszegi István
EGERERDŐ Zrt.

Tolnai erdészek a Bükkben

A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. erdészeti és vadászati személyzete szakmai kiránduláson vehetett részt május 7-8-án, az EGERERDŐ Zrt. Felsőtárkányi Erdészetének területén. Az erdészet az EGERERDŐ Tűzifa Udvaron fogadta a szakembergárdát és bemutatta az

udvar működtetést. Két daraboló-hasító gép és egy önjáró aprítógép működését figyelhettük meg közelről. Évente kb. 7000 tonna tűzifa, illetve apríték értékesítését oldják meg itt, ami az erdészet éves fakitermelésének közel 20%-a. Eger város lakossága és a közeli nagyobb intézmények, szállodák a fő kereskedelmi partnerük. *Borsó Zoltán* erdészvezető elmondása szerint a megbízhatóság, a minőség és az állandó készlet miatt sikerült felvenni a versenyt a magánszektorból érkező tűzifakereskedőkkel, akik sok esetben tisztességtelen, vagy törvénytelen eszközökkel is igyekeznek a piacon maradni. A korai ebédet követően a Bükk-hegység rengetegeibe vetettük magunkat és több kocsánytalantölgy-állomány természetes felújítását tekinthettük meg, a bontóvágások kijelölésétől a végvágáson

keresztül a több éves erdőfelújításig. Az utóbbi években sikerült a vadlétszámot olyan szintre szorítani, hogy már csak vadkárelhárító kerítések nélkül újítanak fel erdőket. Ennek ellenére a vadgazdálkodási ágazat sem szenvedett hátrányt, a létszámszabályozás mellett is jelentős kilövési lehetősége maradt a több, mint 13 ezer hektáron gazdálkodó erdészetnek, így jobban összhangba került az erdő- és vadgazdálkodás. Az erdészet ismertette a természetvédelmi korlátozások gazdálkodásukra tett hatását, ami nagyban nehezíti munkájukat. Az estét a Bükk hegységet körülölelő riolituffaképződmények megtekintésével zártuk Bükkzsércen, ahol lehetőségünk volt a hegy nedűjével, a kiváló egri borokkal is közelebbről ismerkedni.

Másnap – az erdész embert felvidító – esős, de kicsit szomorkás idő ellenére is

a hegynek vettük az irányt. A kiadós erdei séta során bepillantást nyertünk a Bükk-fennsík gyönyörű természeti értékeibe, víznyelő töbrök, kaszálórtek és sziklakibúvásos bükkállományok közepette. A Tarkó 949 méteres magasságába érve a csepegő eső elállt, a párolgó erdők és a viharfelhők között kibukkant a nap és gyönyörű kilátásban részestünk, mely elfeledtette velünk a fáradtságunkat. A kirándulás utolsó

állomása a 180 éve érintetlen „őserdő” megtekintése volt, ahol a természetes folyamatok érvényesülése végett mindenmű gazdálkodás, beavatkozás tiltott. Az élőhelyvédelem miatt vadkárelhárító kerítést épített a nemzeti park, azonban állagát tekintve nyitott területnek is minősíthető az „őserdő”, melyben a vadkár még elviselhető mértékű.

Az erdészet pazar szakmai programja és a nagyszerű vendéglátás után búcsút vettünk a Bükk-től. Kiemelve azt a szakmai összefogást és baráti hozzáállást, mellyel a Felsőtárkányi Erdészet fogadott minket, megköszöntük a páratlan vendéglátást és hazafelé jóleső szívvel gondoltunk vissza az elmúlt két napra. Reméljük nemsokára viszonzhatjuk vendéglátóink kedvességét.

Gál László